

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

Areál zaniklé sklářské hutě a panského domu v Bedřichově

Popis archeologického nálezu, jeho současný stav a užívání

Základní lokaci sklárny na vyvýšenině uprostřed louky pod Lesní chatou prokázal již zjišťovací výzkum PhDr. J. Kavána a V. Webera v letech 1975 – 1976. V postupném odkrývání jednotlivých reliktů a velké části obvodového zdiva pokračovali archeologové Severočeského muzea v Liberci díky finanční podpoře Nadace Preciosa v letech 2000 – 2004. **Bezprostředně po ukončení archeologického výzkumu následovala odborná fixace obvodového zdiva sklářské haly, centrální pece a zakonzervování pomocných pecí.** Celý areál zakonzervované odkryté sklářské výrobní haly je vymezen jednoduchým systémem zábran, který byl v roce 2006 instalován za pomoci občanů Bedřichova.

Nejlépe viditelný objekt skanzenu sklářské hutní haly tvoří centrální tavící pec s navazující chladicí částí (objekt 5 na přiloženém schematickém plánu ve fotografické dokumentaci). Pec má zachované topeniště, kamenný kanál a zčásti viditelné kamenné základy pro pracovní pódium. V severozápadním rohu hutní haly jsou zakonzervovány reliкty pomocné a dvou kruhových pecí (obj. 3 a – c) na temperování pánví a žáruvzdorných pomůcek. V jihozápadní části, založené na zánikových vrstvách staršího horizontu sklárny, jsou částečně odkryty další dvě pomocné pece (objekty 1 b – d a 2 b – d). Výzkum nezvratně potvrdil, že sklárna byla po požáru v roce 1711 založena na stejném místě.

Od roku 2005 se stal areál hutní haly bezplatně volně přístupný veřejnosti ve formě jednoduchého skanzenu a turistickému a rekreačnímu využití by měl sloužit i nadále. Neodmyslitelnou součástí sklářské haly, navrhované k zapsání do Ústředního seznamu kulturních památek ČR, je i zázemí sklářské haly na přilehlých pozemcích, které by měly logicky náležet též do kategorie nezastavitelných ploch.

Veškeré zásadní informace v jazyce českém, polském a německém k historii lokality i archeologického výzkumu obsahuje informační tabule, umístěná u vchodu do areálu hutní haly a leporelo, které bylo donedávna distribuováno Informačním střediskem v Bedřichově.

Nálezový celek, obsahující tisíce zlomků temperovacích hrnců a keramických vesměs glazovaných nádob, zlomky železného nářadí, hřebíky, knoflíky, přezky, desetitisíce hrudek amorfního tzv. nístějového skla, tisíce fragmentů skleněných výrobků z čirého a barevného převážně zeleného lesního skla, je deponován v Severočeském muzeu v Liberci.

Odborné odůvodnění návrhu:

Hut' v Bedřichově patří mezi nejstarší a nejdéle pracující sklárny v Jizerských horách. Byla založena roku 1598 sklářským mistrem Petrem Wanderem. Od roku 1614 byla v držení sklářského rodu Hänischů, později Lehmanů a Waterů. Po požáru v roce 1711 byla hut' na stejném místě přestavěna. Od roku 1752 vlastnil sklárnu Johann Josef Kittel z Falknova u České Kamenice, od něhož ji pro svého bratra Františka Antonína převzal Jan Leopold Riedel. Od roku 1795 výroba ve sklárně vzhledem k nedostatku dřeva upadá a počátkem 19. století je sklárna definitivně opuštěna. Podle kupní smlouvy z roku 1689 se hutní statek skládal z vlastní sklárny, mlýna, stoupy a obytného domu sklářského mistra.

Zainteresované orgány a organizace se stále složitěji daří přesvědčit o vhodné prezentaci pozůstatků sklářské hutě formou jednoduchého skanzenu nejlépe v širší odpočinkové klidové zóně a o nutnosti pravidelné naprosto nenáročné údržby (1 – 2 x posekání během letní sezóny). Ještě složitější je proces ochrany součástí hutního statku, které jsou archivně doloženy v nejbližším okolí sklářské haly, avšak archeologickým výzkumem odkryty zatím nejsou.

Fakt, že širší zázemí lokality figuruje ve Státním archeologickém seznamu ČR, nezaručuje samo o sobě dostatečnou ochranu této výjimečné archeologické památky, proto je naprosto opodstatněný požadavek pana Pavla Kučery o její zapsání i do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.

Požadovaná ochrana – kulturní památka

Přes veškerou snahu Severočeského muzea, statisčiovou finanční podporu Nadace Preciosa, díky které byla sklářská huť zkoumána a díky které byla i v terénu zakonzervována, ba i přes nezištnou výpomoc některých představitelů obce Bedřichov, však ***areál sklářského statku není do budoucnosti náležitě právně chráněn, jak by si nepochybně zaslouhoval, proto vzešel opodstatněný návrh zakonzervované relikty sklářské haly, včetně předpokládaného zázemí (panský dům, mlýn, stoupa atd.), navrhnout k zapsání do Ústředního seznamu kulturních památek ČR.***

Fotodokumentace, výstižně ilustrující nález a jeho památkové hodnoty včetně stručného popisu fotografii, tvoří samostatnou přílohu.

Podrobnější popis jednotlivých reliktnů na schematickém i celkovém plánu (v přiložené fotografické dokumentaci) obsahuje bod č. 4 této žádosti.

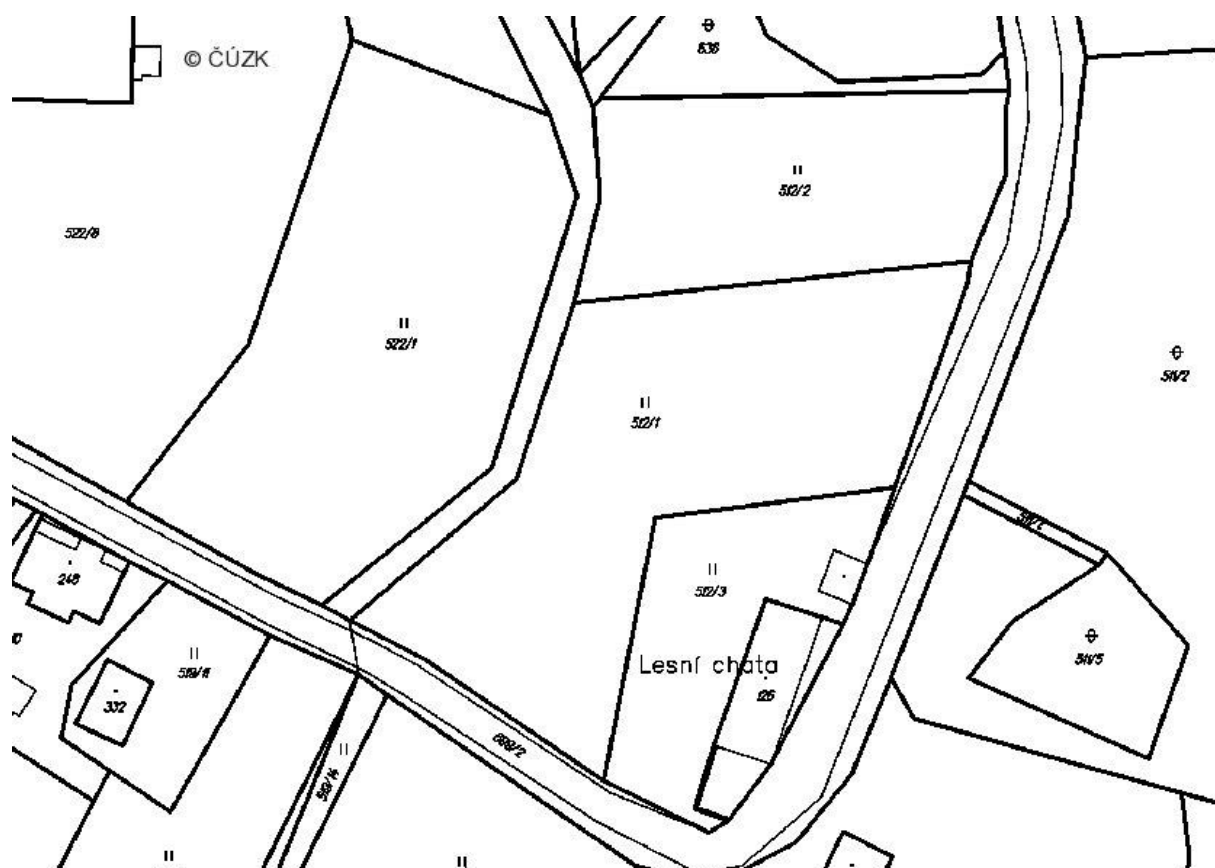
Další argumenty dokládající význam nálezu:

Sklárna v Bedřichově představuje mimořádně zajímavou archeologickou lokalitu, která ve své jedinečné terénní prezentaci nemá v Evropě obdoby. Srovnatelné lokality např. v sousedním Polsku propagují v terénu sice nápadité prezentace textové, ale samotné zakonzervované relikty na lokalitách (např. v Tichém údolí, či v Orle) jsou ve srovnání s Bedřichovem naprosto nevýrazné, případně vůbec žádné (např. Chromiec).

Za čtyři výzkumné sezóny se podařilo získat naprosto unikátní nálezový soubor a vědecké i laické veřejnosti je přímo v terénu prezentována jedinečná památka na zašlou slávu zdejší sklářské výroby. O lokalitu jeví zájem řada odborníků, její prezentace proběhla na mnoha odborných seminářích - např. Archeologia technica v Technickém muzeu v Brně, sklářské semináře v Plzni, v Táboře, v Praze atd. Všichni účastníci IV. mezinárodní konference Historie sklářské výroby v českých zemích v roce 2006 ocenili prezentaci bývalé sklárny přímo v terénu v Bedřichově ohromující mezinárodní pozorností s jednoznačně kladnými ohlasy. Archeologický skanzen se těší již několik let též nevšední přízni turistů a rekreantů, kteří v letní sezóně zavítají do Jizerských hor. Zapsáním do Ústředního seznamu kulturních památek ČR bude zajištěna trvalá kontinuita mimořádně zdařilé prezentace této výjimečné lokality.

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

KATASTRÁLNÍ MAPA

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁVRH KULTURNÍ PAMÁTKY – AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

---

navrhovaný rozsah KP:

k.ú. Bedřichov u Jablonce nad Nisou 601365

p.p.č. 512/1 (na části)

p.p.č. 512/2

p.p.č. 522/1 (na části)

p.p.č. 711/2 (na části)

SEZNAM PARCEL - NÁVRH KULTURNÍ PAMÁTKY
– AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

-681543:-971781

-681504:-971701

-681479:-971711

-681471:-971709

-681470:-971708

-681400:-971707

-681401:-971721

-681407:-971736

-681407:-971739

-681460:-971780

-681469:-971825

-681499:-971804

-681531:-971788

S – JTSK - NÁVRH KULTURNÍ PAMÁTKY
– AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

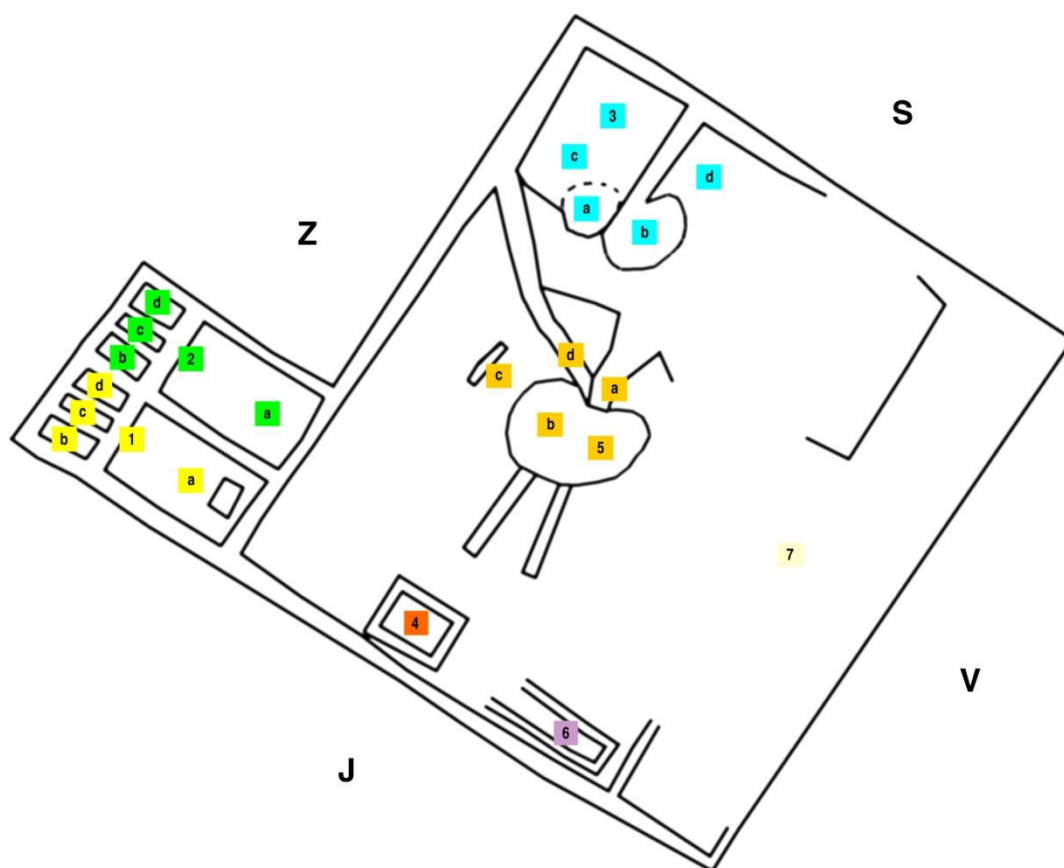
CELKOVÝ PLÁN LOKALITY S VYZNAČENÍM SOND

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

SCHEMATICKÝ PLÁN LOKALITY

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Centrální tavicí pec od severu

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Centrální tavicí pec od jihu

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Celkový pohled na lokalitu od SV

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Trojjazyčná informační tabule u sklárny

---

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Západní část lokality s pomocnou pecí

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Detail zakonzervovaného zdiva centr.pece

---

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV

ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Přístavbová část s pomocnými pecemi od V

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

LOKALITA – EXTERIÉRY: Celkový pohled na lokalitu od V

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

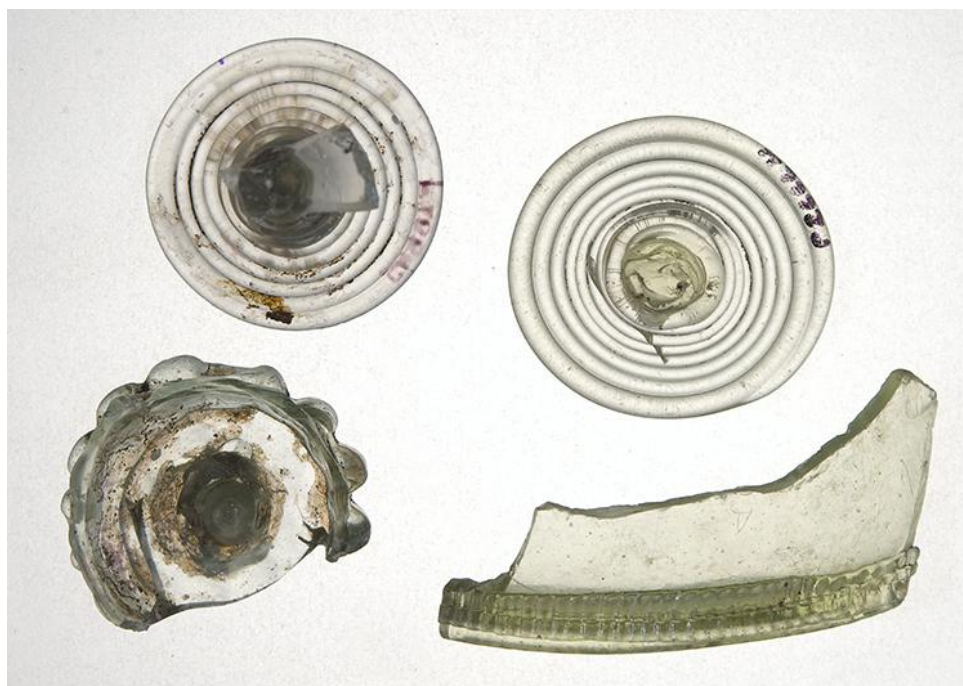
LOKALITA – EXTERIÉRY: Lokalita od S, v popředí pomocné pece

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR

AREÁL SKLÁŘSKÁ HUŤ BEDŘICHOV ARCHEOLOGICKÁ LOKALITA

NÁLEZOVÝ SOUBOR - VÝBĚR
